

orehi. Drevesnice ob cestah vzbujajo veselje do sadjarstva sploh in poleg tega po deželi pridobivajo dobro ime.

Kraji ob cestah so posebno pripravi za nasajanje dreves. Blato, ki se izpira iz ceste je jako rodovitno. Sadno drevje sadi se na robu ceste ali pa poleg ceste. Najbolje je, če je tako drevje pod nadzorstvom cestnega osebja.

Pri zasajanju taci drevoredov je pa treba vendar precej pozornosti. Izbrati se morajo le močna zdrava drevesca. Gledati je na to treba še bolj, nego pri sajenju drevja na vrtu. Drevesa ob cestah so razpostavljena bolj raznim neprilikam, nego drevesa na vrtu.

Gledati je pa tudi treba, da se ta drevesa pravilno goje, zlasti, da se ne spridijo z obrezovanjem. Bolje je, če se drevesa ne obrezujejo, kakor če se napačno obrezujejo.

Pri nas na Slovenskem še skoro nikjer nimamo ob cestah sadja, dasiravno so naši kraji posebno za sadjarstvo pripravi. Ker imamo pa že več dobro vrejenih šolskih vrtov, bi marsikje drevesc za take drevorede ne bilo težko dobiti, zato mislimo, da bi lahko županstva in učitelji ter drugi vplivni možje lahko kaj storili v tem oziru.

Poslednji čas se je jel tudi v naših krajih izdelovati sadni mošt. Obcestje bi pa bilo zlasti pripravno za vzgojevanje tacega drevja, ki daje sadje za mošt. Posebno tepke bi po svoji trdni naravi dobro uspevale ob cesti.

Čez štiri leta bomo slavili petdesetletnico slavnega vladanja Njega veličanstva cesarja. Pri tej priliki se bodo ustanovljale razne dobrodelne naprave. Mari bi ne bilo umestno, da bi se morda v spomin kje napravila sadna drevesnica, ki bi potem še pozne rodove spominjala tega veselega dogodka.

Opozorili smo svoje čitatelje na važnost drevesnic ob cestah in pričakujemo, da naše besede niso pale na kamen, da bi se usahnele, pa tudi ne mej trnje, ki bi jih zadušilo, temveč na rodovitno zemljo, da obrode stoter sad.

Kmetijske raznoterosti.

Koliko gnjezd je treba za kokoši? Na vsacih 10 kokošij naj se v kurniku napravita dve ali tri gnjezda. Čim več gnjezd je, tem manj bodo kokoši iskale tuje kraje, da zneso jajca.

Senice privabiš na vrtove, ako zelenih jelovih ali smrekovih vej natakneš na sadno drevje. Tako po ceni privabimo te koristne ptice v naše sadovnjake, da obirajo škodljive žuželke.

Poučni in zabavni del.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Od postaje Meja naprej vidili smo k levi skoraj ves Kvarnerski zaliv v celi njegovi krasoti; pokazal se nam

je zdajci še otok Kerk (Veglia); pa tudi južna Istra in njena Učka gora (Monte maggiore) pozdravljali so nas iz daljave. Naslednja postaja bila nam je Bakar; a ona nosi le ime; kajti mesto tega imena je oddaljeno celo 1 1/2 ure od tod ob morski obali. Naprej peljaje se prevozili smo v naglem diru Bandin-tunel, dolino Draga, globoko doli videti ste bili vasi Gornja in Dolnja Draga, znana Martinščica; drvili smo dalje mimo vasi Pečine, ki sestoji iz samih letovišč bogatih Rečanov. Le grede dospeli smo nad Reški predkraj Sušak, po viaduktu prevozili pot, ki vodi na sv. Trsat, enako tudi zadnji konec Luizine ceste, vodo Rečino (Tiumaro), smuknili še skozi 444 m. dolgi tunel, in že smo bili — v reških ulicah ter na njenem koldvoru. Da bi kje vozila železnica tako skozi mestne ulice in čez eno glavnih mestnih cest, kakor v Reki, in da bi za čase prihoda ali odhoda vlakov ne bile nič zagrajene, nišem še videl nikjer. Novejše železnice prepuščajo skrb za varnost pred kako po njih prouzročeno nesrečo občinstvu samemu! — Bilo je okoli zjutrajne 7. ure, ko sem se napotil od kolodvora v mesto.

X. V Reki.

„Ti imaš pa res povsod znance!“ mi je včasih kedo djal. Res tudi! v Reki nisem brez njih, in to še prav dobrih. Prvi moj pot je bil toraj do enega izmed njih. Na mojo žalost ga sicer ni bilo doma, a poznato je bilo spoštovanemu osobju njegove hiše moje ime, bil sem torej vse eno prav gostoljubno sprejet, in odložiti sem zamogel ondi svojo prtljago, kar sem tudi najbolj želel. Težavno je pač po tujih krajih vedno nositi vse svoje stvari s seboj. Mikalo me je namreč romati najpred gori na Sv. Tersat, kjer se je ravno obhajala 600letnica, kar obstoji ta božjepotni kraj. Slovencev je bilo priromalo to leto že prav obilno na ta sloveči Marijni božjepot; — moja malenkost je bila že prav med zadnjimi. Mesto Reko sem si želel ogledati pozneje, ko se povrnem raz visokega Sv. Tersata. Mimo grede stopil sem v kapucinsko samostansko cerkev, ki je v Reki živečim Slovencem in tudi Hrvatom baje zelo priljubljena. Najdel sem jo le ne zelo lepo in snažno ohranjeno, ampak zbranega je bilo v njej tudi zoper vsako pričakovanje veliko pobožnega ljudstva. Pri večih altarjih služile so se namreč ravno sv. maše. Cerkev je posvečena sv. Avguštinu in je bila s samostanom vred pozidana leta 1610. po pobožni vnemi reških mestjanov. V samostanu se odgojuje redovno-duhovski naraščaj hrv. kapucinske provincije sv. Štefana-kralja, ki pa ni velika. Šteje namreč le tri kapucinske samostane: na Reki, v Karlobagu in v Varaždinu. Ker sta Reka in Varaždin blizu kranjske in štajarske meje in se na gimnazijah obeh teh mest šola mnogo slovenskih dijakov, tudi marsikdo izmed njih vstopi v kapuc. red ravno imenovane provincije.

Pot proti sv. Tersatu pelje od kapucinske cerkve po podolgem skozi celo reško mesto. Konec njega zao-brne se proti levi, ondi vodi krasni most čez Rečino (Fiumaro), ki se skoraj neposredno tam razliva v morje. Onkraj mesta k levi je konec, (ali pa začetek) v mojem potopisu že večkrat omenjene prekrasne Luizine ceste, k

desni pak se razprostira reški predkraj Sušak, kamor nameravajo, ali vsaj želijo s časom iztirati in naseliti Hrvate, da bodo kraljevali potem v Reki, ali sami Italijani, ali pa sami Mažari. Če bode to že jutri, ali kmalu, ali sploh kedaj, to pa natanko še ni znano. Lahko pride pa še tudi do tega, da se bosta poslednjič te dve narodnosti še stepli med saboj, kedo bo ostal gospodar v Reki. Slabe volje za to ne bo manjkalo niti Italijanom, niti Mažarom. In taisti dan bo morebiti Avstrija pogrešala hrabrega bana Jelačić-a, ki bi določno rekel: „Stojte! tukaj smo mi doma!“ Pa, — pustimo to za en pot!

Ko sem prestopil most čez Rečino, pokazal se mi je koj onkraj ceste obzidani vhod gori na sv. Trsat. Dohod je jako prijeten. Kamnite stopnice (njih 414) menjajo se v amfiteatraličnih odstavkih z zmerno napeto tlakano potjo, drevje ob njej dela prijetno senco in tudi klopi ob strani pota vabijo k odpočitku one, katere ovira nagle hoje trudnost, ostarelost ali tudi le komoditeta. K levi odpirala se mi je tesna globoka dolina, iz katere mi je prijetno donelo na ušesa vodno šumljanje peneče se Rečine; čuti je bil tudi ropot iz velike mehanične papirnice, ki je pozidana ob imenovani reki. Več malih kapelic ob potu vabi tudi romarje k pobožnemu počesčenju v njih razpostavljenih sv. podob. Ko sem došel vrh stopnic, nahajal sem se 135 m visoko nad planoto Jadranskega morja, pred manoj razprostiral se je plani prostor, imenovan že od nekdanj „Ravnica“, konec njega naravnost pred manoj stala sta trsatska romarska cerkev in njej tikoma k desni prizidan frančiškanski samostan, k levi od cerkve širil se je trg Trsat, pod njim njegova farna cerkvica, posvečena sv. Juriju, na koncu trga pa nad strmo globokim prepadom reke Rečine kazale so se mi razvaline starodavnega Frankopanskega grada, kateremu je zdaj prizidan novi gradič sedajnega lastnika grofa Nungent-a. V grajski hišni kapelici nahaja se rakev za pokojnike imenovane grofovsko rodovine. (Dalje sledi)

Vabilo k družbi sv. Mohorja.

Z dném 5. prihodnjega meseca se konča nabiranje Mohorjevih družbenikov za leto 1894. Zatorej prijazno prosimo č. č. g. g. poverjenike, vse goreče duhovnike in druge cenjene rodoljube, naj bi se zopet blagovoljno potrudili družbo ohraniti, kolikor se dá, vsaj v dosedanjem njenem svitu; vse mile Slovence pa iskreno vabimo, naj bi pristopili, kolikor moč, še obilnejše, zlasti oni, kateri se nam dozda še niso hoteli pridružiti. Res, izgubo ima, kdor se družbi odteguje, dobiček pa obilen in mnogostransk, kdor ji pristopi!

Knjige, ktere se udom pripravljajo za samo jeden goldinar, se že same po sebi toplo priporočajo iz več razlogov:

1.) „Velike zgodbe sv. pisma“, da nas do dobra poučijo o dogodkih božjega razodetja in s tem sveto vero bolje razjasnijo ter v njej potrdijo. Če bodo Slovenci pridno in pazljivo čitali to knjigo, bodo menda med pr-

vimi na svetu v polni meri, kot narod, izpolnjevali želje sv. očeta Leona XIII., ki so nedavno v krasni encikliki priporočali, naj se prav marljivo goji svetopisemska veda.

2.) „Krščansko devišstvo“, knjiga neumrljivega škofa Slomškega, naj bode znanprej v rokah vsake bolj odrasle slovenske deklice, kakor „Življenja srečen pot“ v rokah vsakega mladeniča, da se naš mladi priraščaj, upanje boljše prihodnosti, srečno ohrani v svojem najlepšem cvetu za svet in nebesa. Le nepokvarjena mladež more in mora biti trdna podlaga krščanski družini, ktera jedina je najzanesljivejši steber svete katoliške cerkve in vsakega omlkanega, torej tudi slovenskega naroda.

3.) „Umni živinorejec“ hoče slovenski gospodarski narod podpirati v gmotnem blagostanju, ker bo učil umno ravnati pri živinoreji. Saj vsakdo dobro ve, koliko izgube ali škode učinkuje nevednost v tem oziru, kakor tudi nemarnost. Nevedni v tej važni panogi gospodarstva naj bi ne bili: noben hlapec, nobedena dekla, še manj pa slovenski gospodar ali gospodinja, domači sin ali hči!

Temu namenu, poučevati v gospodarskih in vsakdanjih potrebah življenja, služila bode tudi nadaljevana knjiga:

4.) „Naše škodljive rastline v podobi in besedi“, III. snopič.

Knjigi 5. in 6.: „Slovenske Večernice“ in „Koledar družbe sv. Mohorja“, z mnogimi krajšimi poučnimi sestavki, povestmi, življenjepisi itd. ste namenjeni duševnemu razvedrilu in vsakdanjim potrebam. Slovenci, sezite pridno po teh knjigah, zdaj je še čas za to!

„Krščansko devišstvo“ se more tudi vezano naročiti, dodati je treba za knjigo v platno vezano z rudečo obrezo 40 kr., v usnje z zlato obrezo 60 kr.

Ker moramo sestavo in stavek „imenika“ kmalu pričeti: prosimo najuljudneje, da se nam vpisovalne pole pošljejo o pravem času; zamude družbi mnogo otežujejo delo.

V Celovcu, dne 17. svečana 1894.

Odbor.

Poučni in zabavni drobiž.

General — doktor. Gotovo je kaj redkega, da bi kak general bil doktor zdravilstva. V francoski vojski je tak general, to je nedavno s častno legijo odlikovani general Canouge. Ta je v mladostnih letih se hkrati baval z zdravilsko in vojaško znanostjo. Isti dan je dobil poročniški čin in doktorski klobuk.

Ženska gimnazija v Berlinu je tako vrejena, da je pridna dekleta dovrše v treh letih, da napravijo zrelostni ispit in potem pojdejo na vseučilišče. Osnovati mislijo na ti gimnaziji več brezplačnih mest. Osnoval se je poseben odbor, ki nabira doneske. Oklic, ki ga je izdal ta odbor, podpisalo se je več učenih mož, mej drugim fizik Helmholtz in Bunsen. Vidi se, da učenjaki drugače sodijo o ženskih študijah, nego nekateri pri nas.

Časnikarjeva devetdesetletnica. Dne 12. t. m. je proslavljal svojo devetdesetletnico odgovorni urednik *Fremdenblatt* bar. Blumencron. Rojen je dne 12. februarija 1804. l. na Dunaju. Skoro trideset let je že odgovorni urednik pri omenjenem listu. On je gotovo jeden najstarejših časnikarjev na svetu. Dunajski mestni zbor mu je pri tej priložnosti podelil zlato Salvatorsko svetinjo.